

Hakbijleffect inperking inkeerregeling per 2020 kan de bedoeling niet zijn

Vanessa Huygen van Dyck-Jagersma is partner-advocaat bij Jaeger Advocaten-Belastingkundigen

Is de belastingplannen niet meer veranderen, wordt per 2020 een verstrekkende inperking van de zogeheten inkeerregeling doorgevoerd. Die gaat veel verder dan die per 2018, waarbij de regeling werd ingeperkt ten aanzien van buitenlands (box 3) vermogen. Toen was nog expliciet geregeld dat alleen inkeer voor nieuwe (na de wetswijziging) onjuist in te dienen aangiften niet meer tot een vrijwaring voor een strafzaak zouden leiden. Met andere woorden: alle oudere aangiftes kunnen nog zonder risico van strafvervolging gemeld worden.

Hoe verder in de tijd, hoe meer aangiftes onder de afschaffing zullen vallen en dus hoe groter het risico wordt. Bij de wijziging per 2020 ontbreekt overgangsrecht. De regeling kent daardoor een al dan niet bedoeld hakbijleffect: alle eerder verzwegen vermogens (dus ook Nederlands box 3) of inkomsten uit een 'aanmerkelijk belang' in aandelen (box 2) zijn per direct strafrechtelijk vervolgbaar, ook al komt iemand zich volledig vrijwillig zelf melden.

Mij is volstrekt onduidelijk of dit drastische gevolg beoogd is. Eerlijk gezegd lijkt me dat sterk, aangezien in de parlementaire stukken elke verwijzing naar dit effect ontbreekt. Om die reden heb ik met de Adviescommissie wetsvoorstellen belastingrecht voor de Nederlandse Orde van Advocaten commentaar ingediend op dit wetsvoorstel in de vorm van een artikel van een van onze commissieleden, A.J.C. Perdaems. Het onderwerp is echter van te groot belang om het bij een enkel intern advies te houden.

Een andere aanwijzing dat er geen sprake is van een doelbewuste maatregel is dat bij eerdere inperkingen steevast een mediaoffensief werd geëntameerd, waarbij alle 'zwartsparders' op het hart werd gedrukt: wil je je nog melden, dan is dit de laatste kans. De complete radiostilte, zowel in het wetgevingsproces als in de media, versus de grote gevolgen voor latere melders, maken het onwaarschijnlijk dat die gevolgen onderkend zijn.

Het risico op ontdekking van eerdere onjuiste aangiften maakt het vaak noodzakelijk op de ingeslagen foute weg door te gaan. Waar het bij inkeer dus om gaat is dat belastingplichtigen de mogelijkheid hebben te stoppen met fraude. Afschaffing van de inkeerregeling betekent dat de fraude wordt voortgezet, tegen het belang van de samenleving.

De roep om 'harde aanpak' leidt er echter toe dat de inkeerregeling steeds verder wordt ingeperkt. Als achtergrond wordt verwezen naar de constructies uit

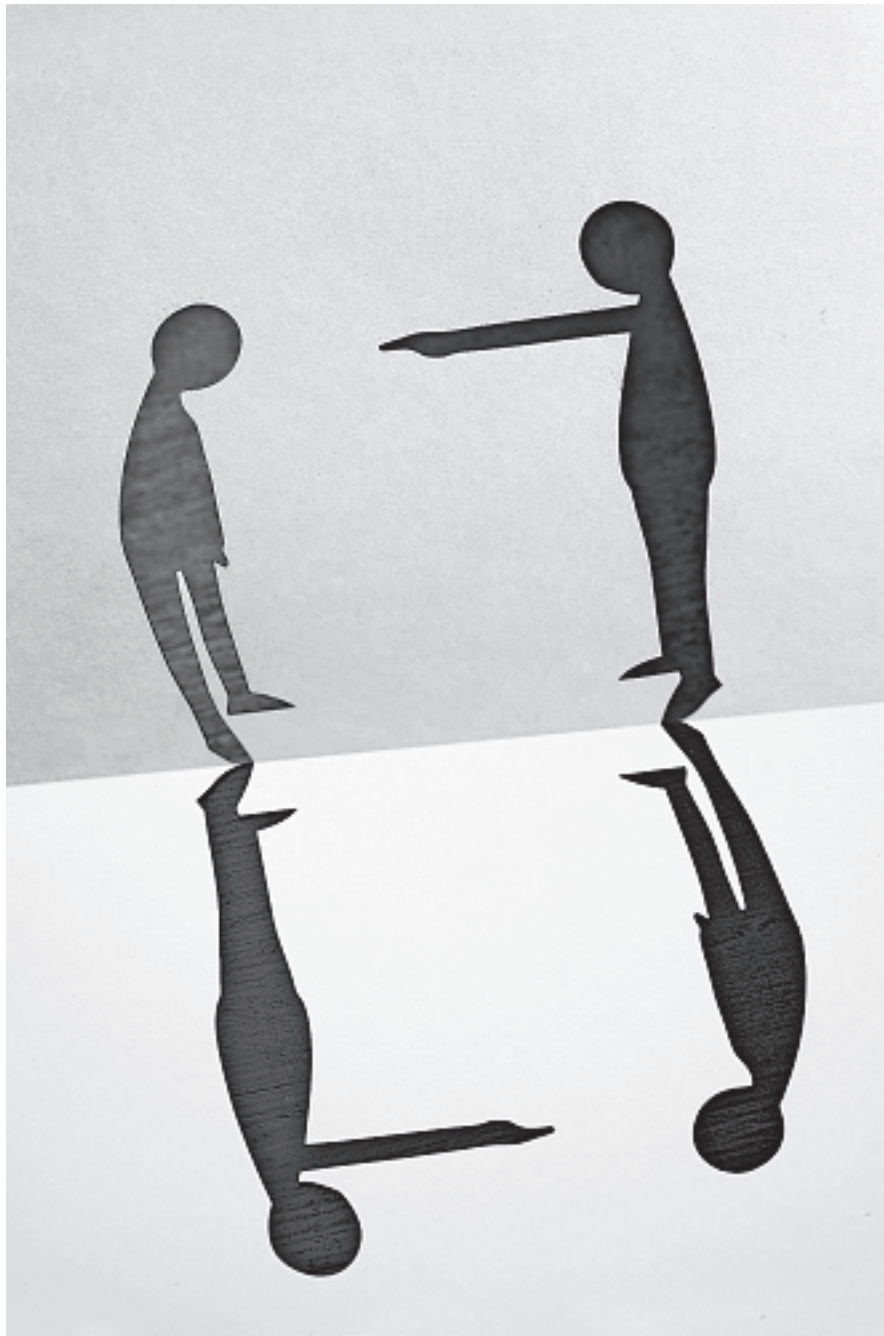

FOTO: ISTOCK

de Panama Papers. Waarom levert dat geen deugdelijk motief op? Omdat de daar ontdekte constructies toch al te laat zijn om vrijwillig te melden. Voor een tijdige melding moet worden gemeld voordat de Belastingdienst de belastingplichtige op het spoor zal raken. Bovendien gingen de Panama Papers over 'offshore', buiten Nederland gevestigde entiteiten. Dit draagt dus hooguit de afschaffing van de inkeerregeling voor buitenlands box-2-inkomen, niet ook voor inkomen uit Nederlandse aandelen. En al helemaal niet voor in Nederland verzwegen vermogen.

Eerder was de discussie of de 'inkeerboetes' — of beter het in het verleden ontbreken daarvan — na verhoging per direct kunnen worden toegepast. Of: geldt het tarief zoals dat was geregeld ten tijde van het doen van de onjuiste aangifte? Pas op feiten gepleegd na het invoeren van een sanctiebepaling mag immers de daarin geregelde straf worden opgelegd. De Hoge Raad heeft echter in zijn arrest op 2 november 2018 beslist dat het 'feit' de eerdere onjuiste aangifte is. Hoewel de inkeerregeling wel deel uitmaakt van de sanctiebepaling, mag daarom toch de (hogere) boete worden

opgelegd. Vanwege die destijds nog niet beslechte discussie heeft de wetgever bij de afschaffing van de inkeerregeling per 2018 voor buitenlands vermogen in overgangsrecht bepaald dat voor alle oudere aangiftes de inkeerregeling mogelijk zou blijven. Mogelijk heeft het arrest van de Hoge Raad ervoor gezorgd dat die noodzaak nu niet langer wordt onderkend. Het blijft echter vreemd dat zonder boe of bah in dit wetsvoorstel mogelijk wordt gemaakt dat — met terugwerken de kracht — strafvervolging kan worden ingesteld over (allang) ingediende aangiftes.

Het gevolg van het ongewijzigd doorvoeren van deze afschaffing zal zijn dat meldingen opdrogen. Wie gaat zich nog melden als dat per definitie het risico van strafvervolging oplevert? Dit lijkt me niet een beoogd effect van deze inperking van de inkeerregeling. De wet is nog niet aangenomen, dus redding is nog mogelijk. Door de regeling alsnog aan te passen en overgangsrecht te regelen, kunnen de onbedoelde effecten worden voorkomen, in elk geval om strafvervolging voor oude aangiftes uit te sluiten. Of is er toch sprake van een geplande stille revolutie?

Verwijzing naar de 'Panama Papers' levert geen grond voor verdere inperking van de inkeerregeling